

Οι Φαναριώτες της Κωνσταντινούπολης και η πραγματική καταγωγή τους..

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά θέματα

Με τον όρο Φαναριώτες προσδιορίζεται ένα σύνολο οικογενειών που έζησε στην Κωνσταντινούπολη γύρω από τη συνοικία του Φαναρίου μετά την άλωση. Οι Φαναριώτες αποτελούσαν μια οικονομική και κοινωνική ελίτ της Κωνσταντινούπολης, η οποία από το 1661 έως το 1821 κατείχε υψηλά κρατικά αξιώματα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Οι Φαναριώτες διαπνέονταν από μια συνείδηση αριστοκρατικής καταγωγής, καθώς θεωρούνταν ως απόγονοι των Βυζαντινών που παρέμειναν στην Κωνσταντινούπολη μετά την άλωση και διαμόρφωσαν την ελληνοχριστιανική ελίτ της πόλης. Ωστόσο, τα χρόνια λίγο πριν ή μετά την άλωση τα περισσότερα μέλη των αριστοκρατικών βυζαντινών οικογενειών έφυγαν από την Κωνσταντινούπολη και κατέφυγαν στην Κρήτη, στα νησιά του Αιγαίου, στην ιταλική χερσόνησο και τη Δυτική Ευρώπη.

Οπότε, αν παρέμειναν κάποιοι βυζαντινοί αριστοκράτες, σίγουρα αυτοί θα ήταν πολλοί λίγοι και ίσως να αξιοποιήθηκαν από τον Σουλτάνο Μεχμέτ Β΄ ως σύμβουλοι στις υποθέσεις της αυτοκρατορίας. Μάλιστα, μέλη των βυζαντινών αριστοκρατικών οικογενειών φαίνεται μέσα από πηγές πως διατήρησαν μετά την άλωση εξέχουσα κοινωνική και οικονομική θέση. Τουλάχιστον μέχρι τον 16ο αιώνα μαρτυρούνται από οθωμανικές πηγές πως Καντακουζηνοί, Παλαιολόγοι, Χαλκοκονδύληδες και Ράλληδες ήταν εκμισθωτές δημοσίων προσόδων και ο χώρος που κινούνταν οι πλούσιοι ήταν η περιοχή γύρω από τον Γαλατά.

Από τα μέσα του 17ου αιώνα όμως δημιουργήθηκε μια νέα κοινωνική ομάδα

νεόπλουτων, που αναδείχτηκε μέσα από τις γενικότερες ανακατατάξεις στην οθωμανική κοινωνία. Έτσι, οι ελληνορθόδοξοι υπήκοοι της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας που συγκεντρώθηκαν γύρω από το Φανάρι έμειναν στην ιστορία ως Φαναριώτες και από τον 18ο έως την έκρηξη της ελληνικής επανάστασης κατείχαν σημαντικά κρατικά αξιώματα.

Οι Φαναριώτες, λοιπόν, ήταν άνθρωποι που δημιούργησαν μεγάλες περιουσίες μετά τον 17ο αιώνα, διακρίνονταν για τη φιλομάθεια και υιοθέτησαν την ελληνική γλώσσα και κουλτούρα. Εκείνη την εποχή όποιος πλούσιος ήθελε να διεκδικήσει κύρος και δύναμη, έπρεπε να αποκτήσει συγγενικές σχέσεις με τους Φαναριώτες και να υιοθετήσει την ελληνική γλώσσα και παιδεία. Υπήρχαν μάλιστα ανάμεσα στους Φαναριώτες και Ρουμανικές οικογένειες, όπως των Ρακοβίτσα και Καλλιμάχη, που εξελληνίστηκαν εκούσια γι' αυτόν τον σκοπό. Αλλά και οι υπόλοιπες ελληνικές οικογένειες των Φαναριωτών δεν προέρχονταν από τους βυζαντινούς άρχοντες, αλλά είχαν ταπεινή καταγωγή, όπως ήταν οι Σούτσοι. Άλλες γνωστές οικογένειες Φαναριωτών κατάγονταν από τον Πόντο, όπως ο Υψηλάντης και ο Μουρούζης, ενώ η οικογένεια Γκίκα κατάγονταν από την Ήπειρο.

Συνεπώς, οι Φαναριώτες που αναδείχθηκαν στα αξιώματα του Μεγάλου Διερμηνέα της Υψηλής Πύλης, του Διερμηνέα του Στόλου και των Ηγεμόνων της Βλαχίας και της Μολδαβίας εντάχθηκαν στην ελληνορθόδοξη αριστοκρατία αλλά αποτελούσαν ένα εθνοτικό και γεωγραφικό μωσαϊκό, χωρίς να αποτελούν μια ενιαία εθνική ομάδα με ρίζες στη βυζαντινή αριστοκρατία.

Πηγή: ΟΙ ΦΑΝΑΡΙΩΤΕΣ, iellada.gr